

időkben elveszett. A Rend ugyanis ezekről nem készítettett másolatokat, mint a kolostoraikat ért adományozó oklevelekről. Ezeket többnyire egy példányban kiállítva nyújtotta át a Rendfőnök. Lehetséges az is, hogy családi, vagy egyházmegyei levéltárakban még lappang több ilyen oklevél, melyekről ezideig tudomásunk nincs.

A XVI. század a katolicizmus hanyatlása és nemzeti életünk pusztulása miatt nem kedvezett a konfráteri lelkület gyarapodásának. A mohácsi vész után egészen a század végéig nincs tudomásunk olyanokról, kiket a rendi konfraternitásba fölvettek volna. A Rend valósággal magára maradt. Gazdag pártfogói és jótevői elhagyták s az új szellem követői lettek. Most már nemcsak főúri sarkak, de szegény jobbágyok gyermekei sem léptek a Rendbe. Bekövetkezett az elnéptelenedés s a kihalás veszedelme. Néhány buzgó szerzetes szívében azonban ott kísértett a régi rendi nagyság képe s a rendi élet felújítására irányuló törekvéseik közben bizonyára megragadták a konfráterség gondolatát is. Néhány jótevőjük még mindig akadt. De hogy ezeket konfrátereiké is avatták, azt csupán a rendi szellem fejlődésének útja teszi valószerűvé, mert ezirányú adataink hiányoznak.

A XVII. század sem hozott e téren nagyobb eredményeket. A Pálosrendnek előbb saját erejében kellett megújodnia. A nagy generálisok s buzgó rendi férfiak lelkiismeretes és komoly munkássága dermedtségéből mentette át az alélt Rendet a jobb jövő számára. A rekatolizáció századának tüzes buzdításától talpraállt a Pálosrend s már ekkor bizonyára életrehívta a rendi életet is támogató s a rendi szellemet a világiak körében terjesztő konfráteri intézményt. Hogy kik voltak ennek a XVII. században a tagjai és hogy hol és miként munkálkodtak, ezekre a kérdésekre is csupán gyérszámú adataink vannak. Az Aeta Paulinorum íróinak egyelőre nem volt fontos, hogy a század valamennyi konfráterét följegyezzék. A XVII. század nagy kataklizmájából csak néhány név maradt fenn, de ezeknek viselői a pálos-történelem ragyogó alakjai. Azokat, akiknek a Rend igen sokat köszönhet, említi Benger

az Annales második kötetében s Krisztolovec a horvát kolostorokról írt munkájában. Ezek közül *csehorodi Pessina Tamás, szamandriai c. püspök*, a Szent Vitusról nevezett prágai érseki katedrális dékánjának és *diankoveci Szakmárdy János*, Horvát-Szlavónország protonotáriusa, kir. törvényszéki personalisnak szellemalakja emelkedik ki leginkább. Az előbbi nevéhez a woborzistei (1680), az utóbbiéhoz az ulimai és körösi kolostorok alapítása fűződik. (Folyt. köv.)

A fehér barát három kiadása

Ezt nem hittük volna!

Amikor a nyomda az első ezreket meghozta, magunk is megrémültünk: hogy fog ez elfogyni? De egy hét sem telt bele: elfogyott az utolsóig! Újabb kiadásról kellett gondoskodni. És még ez sem bizonyult elégnek... A harmadik kiadást is meg kellett rendelni!

És mennyi kedves gratulációt hozott a posta! Hányan közölték velünk örömeiket: a régóta várt pálos lap megindulásán. A sok buzdító levél közül hadd idézzünk csak egyet:

«A fehér barát» első számának halk kopogtatására ferences szívünk magyaros szeretetével válaszolunk. Őszintén kívánjuk, hogy lelkes elindulásuk a most lelkükben élő nemzetmentő és léleknesesítő eszmék diadalmas megvalósulásához vezessen. Hisszük, hogy e kedves karácsonyi vendég sok-sok magyar szívben fogja új lángra lobbantani a hála és szerető ragaszkodás érzelmeit az iránt a Rend iránt, mely lánglelkű tagjaival irgalmas szamaritánusa volt a nagy magyar nyomorúságnak és fáradhatatlan előmunkása a nagy nemzeti feltámadásnak. Isten áldását, kegyelemkincseinek pazar kiáradását kérjük és kívánjuk az új folyóirat életére és a lelkes szerkesztő odaadó munkájára... (P. Horváth Asztrik O. F. M. Róma, Coll. di S. Antonio.)

Nem véletlenül történt hát, hogy első számunk ép a Szeplőtelen Fogantatás napjára jelenhetett meg, Akinek oly hűséges lovagjai voltak mindig a pálosok. Ez az áldott Szűz vette oltalmába félnk elindulásunkat, Ő segített meg ily csodálatosan minket.

De hálánkat azoknak a buzgó apostoloknak is le kell rónunk, kik «A fehér barát» számára új és új előfizetőket toboroztak; legközelebbi számunkban közölni fogjuk nevüket, valamint azokét is, kik önként felülfizették lapunkat. Őket és minden előfizetőnket mindennapi imánkba foglaljuk és a szentmisében külön megemlékezünk róluk...

g—y.

F. SIPOS ANTAL

1913—1939.

Első halottunk!

Nem hittük volna, hogy ilyen hamar elszakadjon tőlünk! Hisz oly fiatal volt még! Alighuszonhat éves! Azt hittük, fiatal szervezete még soká ellen tud állni a gyilkos kórnak, mely már három éve örölte egészségét...

A jó Isten másképp akarta! Legyen áldott az ő szent Neve. Talán azért szólította őt magához, hogy pártfogónk legyen, hogy amint eddig szenvedéseit ajánlotta fel Rendünkért, most közbenjárásával segítsen rajtunk...

Sipos Antal József Elemér Erdőtelken született 1913 december 12-én jámbor és egyszerű földművescsaládból. «Az Úr Jézus iránti szeretet már kora gyermekkorában megnyilvánult benne, írja plébánosa, Erdőssy Gyula esperes. Mint elemi iskolás fiú napról-napra abban lelte legnagyobb boldogságát, ha a templomban ministrálhatott...» Bár nagy kedvet érzett a tanulás iránt, atyja nem akarta középiskolába adni. Végre is Péczeli Imre adminisztrátor úr gyakori sürgetésére s fia állandó könyörgésére, Egerbe vitte s gimnáziumba adta. Itt szorgalmas és okos tanulónak mutatkozott. Érettségije után nyomban az egyetlen magyar eredetű Rendben jelentkezett noviciátusra, mely akkor még Lengyelországban volt, de már igen készülődött

haza. Fel is vették s 1933 nyarán a lengyelországi Lesnába utazott a noviciátusba. Ott is úgy megállta a helyét s oly példásan végezte kötelességét, hogy a Generális Atya egy alkalommal azt írta szüleinek: Boldogok azok a szülők, kik ilyen fiút neveltek!

Mikor azután a Rend Isten kegyelméből hazatérhetett, 1934 május 12-én, a tíz magyar pálos között ott volt ő is és fogadalmát már a budapesti Sziklatemplomban tehetette le szeptember 13-án. Innen Pécsre rendelték előjárói a teológia megkezdésére, ám a még nedves, új épületben annyira megfázott, hogy az első évet sem tudta befejezni. Szakadatlanul betegeskedett s betegsége nagyon komoly volt: csont-tuberkulózis! Kezelőorvosa tanácsára Mátraházára került a Szanatóriumba, 1936-ban. Itt találkozott Tormay Cecile írónővel, ki ép hatalmas regényén dolgozott: A fehér barát, melyet — tudjuk — már nem tudott befejezni. Az írónő néhány történelmi részletre s a Rend belső életére vonatkozólag kérte fölvilágosítását s úgy hisszük, regényében az egyik rokonszenves fráter alakjában örök emléket állított neki.

1938 júniusának végén Budapestre szállították kórházba. Akkor már gipszágyban volt, teste tele nyílt sebekkel, melyeket a fájdalmas kezelés sem tudott begyógyítani. Borzasztó szenvedéseit oly hősieles türelemmel viselte el, hogy mi, kik többször meglátogattuk, csak csodálkozni és szégyenkezni tudtunk. Az ő betegágyánál patant ki «A fehér barát» elindításának gondolata, vele együtt tervezgettük s határoztuk el régi álmunk valóraváltását, s bár gipszágyán mozdulni is alig bírt, mégis magaszerkesztette gyűjtőív körözésével egész csomó előfizetőt szerzett beteg társai között. Mindenki szerette szelídsége és szerénysége miatt. Állandó derűtsége, sőt humora, mely kedveshangú leveleiben gyakran megcsillant, betegségének utolsó hónapjaiban mintha megfogyatkozott volna, ami nem volt csodálható, hisz a szakadatlan láz s a gyilkos csontszű teljesen felörölte fiatal szervezetét. Tudtuk, hogy rajta ember már nem segíthet, csak Isten valami rendkívüli csodája. Három évig kolostoron kívül élt, mindig kórházakban, kimondhatatlanul vágyódott testvérei közé, a rendes szerzetesi életbe vissza. Mindig reménykedett, hogy meg fog gyógyulni és segíthet nekünk, hisz oly kevés még a pálos munkaerő Krisztus mérhetetlen aratásában. Kimondhatatlanul vágyódott az oltár, az első szentmise után...

És valóban megkondultak a harangok az ő jövetelére szülőfalujában, de nem primiciájára

hívták a híveket, hanem a temetésére! Hazaszállítottuk ez év januárjának első napjaiban, hogy talán otthon ismét erőre kapjon, mert a kórházban csak rosszabbodott állapota. De alig pár nap múlva meghalt. Január 12-én már az utolsó kenet szentségét adta fel plébánosa, s másnap kora reggel, a szent Útravalót magához véve, s a Rendért ajánlva imáit és szenvedéseit s feszületét csókolgatva, csöndes, szép halállal visszaadta lelkét Jézusának, Kit annyira szeretett.

Remete Szent Pál napján, január 15-én volt a temetése Erdőtelken. Hatalmas tömeg kísérte koporsóját. A szertartást P. Besnyő Gyula pálos perjel végezte, ki megrendítő szavakkal búcsúzott el kedves halottunktól. Másnap a Szikla-templomban P. Gyéressy Ágoston mondta érte a gyászmisét. R. I. P.

Beküldött könyvek:

P. Polycarpus Sawicki O. S. P. I. Er.: **De Missa Conventuali...** 1938. Krakó. Ára 4-50 zloty.

A krakói pálos teológia Rómában végzett fiatal kánonjog tanárának doktori értekezése ez a könyv.

Aki talán csak unalomból venné kezébe, az is fokozódó figyelemmel merülne bele, annyira meglepő és hatalmas felkészültséggel s oly könnyen és élvezetesen folyó, elegáns és nemes latinsággal van megírva.

A konventmisét, mielőtt kánonjogilag és liturgiailag taglalná, történelmi távlatba állítja izgalmasan szép és igen alapos módon az ősegyháztól kezdve — különböző fejlődési állomásokon át — a mai formájáig; majd leszögezi a konventmise meghatározását, megállapítja a belőle vonható kötelezettségeket stb.

Igen érdekes a Függelék, mely a Pálosrendben szokásos konventmisével foglalkozik. Itt is először historaiailag mutatja be a fejlődést és egyenesen megszégyenítő az a lelkiismeretes pontosság, mellyel a magyar rész vonatkozásait is tárgyalja. A legszigorúbb kritika sem találhat benne hibákat, bár külföldi létére elnézést kérhetne, ha valamit elvétene, hisz a legtöbb magyar sem igen jártas ezekben. —r—

Dr. Dobák Ferenc, MABI h. főorvos: **A korai öregedés ellen.** 1938. Budapest. Ára 80 fillér.

Az életben bizony nem jelzi harangszó a beesteledést.

A korai öregedés egyik főoka a belső elválasztású mirigyek működésének csökkenése, azonkívül a vér elsalakosodása és a vértisztító apparatus működésének a gyengülése. Vannak olyan szervezetek, melyekben az önmérgezési, auto-intoxicatiós hajlam kisebb. Ha sokáig akarunk élni fiatalon, a fehérjékben, a húsokban és a sókban gazdag étkezéseket kell megszoritánunk. A háború által reánk kényszerített növényi táplálkozás idején az érlemeszedéses betegek száma sokkal kevesebb volt. A zárt levegőn élő sokat ülő ember, aki naponta ötször böven táplálkozik, hamar megöregszik. Tehát kevesebb húst és alkoholt, több gyümölcsöt és főzeléket fogyasszunk. Tartózkodjunk sokat szabad levegőn. A szabad levegőn való mozgás hatalmas méregtelenítő folyamat: a szervezetben tökéletesebb az égés, a vér tisztulása fokozódik és kevesebb salak termelődik. A szabadban sportolók, a vadászok és hajósok között igen sok a hosszú életű ember. Legalább ünnepeinket használjuk fel mindig a pihenésre. dr.

Szirmai Borbála: **Egy lélek novénája.** Szalézi művek. Ára 10 fillér.

Ez a megrendítő szép novéna azoknak íródott, kik nagyon sokat szenvednek. Kik talán észrevétlenül el is hidegültek már Istentől. Kiket hűtlenségük, hangtalan lázadásuk, reménytelen küzdelmük a kétségbeesés felé hajt. Kik érzik, hogy nyomorult bűnösök, de — jaj — már nem mernek bizalommal Isten irgalmas Szeretetébe menekülni... Csodálatos az a páratlan lélekismeret s a lélekirányításnak az az elemezhetetlenül finom és biztos művészete, ahogy lassan, fokozatosan mégis a szerető Istenhez vezet a halálragyötört lelket. A novéna eleje fájdalmas borongás és lemondás: «Az utolsó csillag kialudt az égen: kialudt szívemben az utolsó remény. A bánat áll őrt lelkem kapujában, minden fény kintrekedt. Elvégeztetett... Elhagytak az emberek: Isten is elhagyott...» S a vége győzelmes ujjongás Istenben: «Szeretetem szeretete: íme, mindenestül a tied vagyok; el akarom veszíteni magamat a te diadalmas fényedben; keresztre feszíttetni s föltámadni veled az árnyéktalan Örökkévalóságban...» P. Á.

A könyvek Pálos Könyvesboltunkban is kaphatók!